

Research Article

Comparison of personality traits, quality of life and attitude towards life in pet clients with veterinary clinics in Gorgan

E. Ziadlou^{1*}, J. Asadi², S. Jahedi³

1*. PhD Student, Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran. Corresponding Author: ehsan.ziadloo@gmail.com

2. Assistant Professor, Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.

3. PhD Student, Department of Psychology, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish, Iran.

Abstract

Personality is one of the effective factors in creating individual differences and a set of personal traits and characteristics that can be used to compare people with each other. Personality traits can affect how a person recognizes and interprets the environment and play an important role in their quality of life. It is generally believed that different personality traits of individuals affect the degree of satisfaction or dissatisfaction of people with life and its quality. The aim of this study was to compare personality traits, quality of life and attitude toward life in patients with and without a pet to veterinary clinics in Gorgan. The method of the present study was descriptive-causal comparative. The statistical population is clients with and without pets in veterinary clinics of Gorgan city. Sampling method is available and 60 people were selected as a sample. A standard questionnaire was used to collect data. The results of multivariate analysis of variance showed that among the components of personality traits, honesty and humility, emotionality, agreement, conscientiousness, openness to new experiences and among the components of quality of life, physical role, physical pain, emotional role, general health and among the components of life attitude, the component of framework and complementarity there is a significant difference between the two groups. Based on the findings of this study, it can be concluded that there is a significant difference between personality traits, quality of life and attitude towards life in clients with and without a pet.

Keywords: personality traits, quality of life, attitude towards life

Citation: Ziadlou, E., Asadi, J., Jahedi, S. (2022). Comparison of personality traits, quality of life and attitude towards life in pet clients with veterinary clinics in Gorgan. *Journal of Social Psychology*, 10(64), 53-67.

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی در مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان

احسان زیادلو^{۱*}، جوانشیر اسدی^۲، سونیا جاهدی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران. نویسنده مسئول: ehsan.ziadloo@gmail.com

۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران

۳. دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد بین‌الملل کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، کیش، ایران

چکیده

شخصیت یکی از عوامل موثر در ایجاد تفاوت‌های فردی و مجموعه‌ای از صفات و ویژگی‌های شخصی است که می‌تواند برای مقایسه اشخاص با یکدیگر مورد استفاده قرار گیرد. صفات شخصیتی می‌توانند بر چگونگی تشخیص و تفسیر محیط اطراف به وسیله فرد اثر بگذارند و بر کیفیت زندگی او نقش بسزایی داشته باشند. به طور کلی اعتقاد بر این است که ویژگی‌های شخصیتی متفاوت افراد در میزان رضایت یا ناراضایتی افراد از زندگی و کیفیت آن مؤثر است. هدف از پژوهش حاضر مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی در مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان بود. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری مورد نظر مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان در سال ۱۳۹۵ می‌باشند، روش نمونه‌گیری در دسترس و تعداد ۶۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند، جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه ۶ عاملی هگزاکو (HEXACO-PI-R) برای ویژگی‌های شخصیتی، پرسشنامه ویر و شربون برای کیفیت زندگی و پرسشنامه باتیستا برای نگرش به زندگی استفاده شده است. نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره نشان داد که از میان مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با سطح معنی داری (۰/۳۸۳)، مولفه صداقت و تواضع، هیجانی بودن، برون‌گرایی، توافق جویی، وجدانی بودن، گشودگی به تجربیات جدید (که خرده مقیاس برون‌گرایی از بقیه بیشتر بود) و از میان مولفه‌های کیفیت زندگی با سطح معنی داری (۰/۶۵۶) نقش جسمانی، درد بدنی، عملکرد اجتماعی، نقش هیجانی، سلامت عمومی (که خرده مقیاس عملکرد اجتماعی از بقیه بیشتر بود) و از میان مولفه‌های نگرش زندگی با سطح معنی داری (۰/۵۱۴) مولفه‌ی چارچوب و تکمیل در میان دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود دارد. براساس یافته‌های این پژوهش، بین ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی در مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی تفاوت معناداری وجود دارد.

کلمات کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی، نگرش به زندگی، حیوان خانگی

مقدمه

شخصیت یکی از عوامل موثر در ایجاد تفاوت‌های فردی و مجموعه‌ای از صفات و ویژگی‌های شخصی است که می‌تواند برای مقایسه اشخاص با یکدیگر مورد استفاده قرار گیرد. کریسیانسن و همکاران در سال ۲۰۱۴ نشان دادند، شخصیت فردی ما، تحت تأثیر محیط شکل می‌گیرد. گروه‌هایی از اشخاص که در یک موقعیت قرار گرفته‌اند، رفتاری متفاوت با گروه‌های شبیه خود که در موقعیت‌های دیگری قرار دارند خواهند داشت. صفات شخصیتی می‌توانند بر چگونگی تشخیص و تفسیر محیط اطراف به وسیله فرد اثر بگذارند و بر کیفیت زندگی او نقش بسزایی داشته باشند (کریستینسن، اسلیتر و فراست^۱، ۲۰۱۴). چوبینه و همکاران در سال ۲۰۰۸ اعلام کردند، در بسیاری از کشورها از جمله کشور خودمان، داشتن حیوان خانگی امری عادی و رو به افزایشی است. پژوهش‌ها و مطالعات بسیاری در زمینه آثار و پیامدهای نگهداری حیوان خانگی بر وضعیت جسمانی افراد و همچنین انتقال بیماریها از حیوان به انسان صورت گرفته است اما در زمینه پیامدهای روانی نگهداری حیوانات و کار با آنها یا فعالیت در واحدهای پرورش دامی و همچنین بررسی ویژگیهای شخصیتی این افراد مطالعات زیادی انجام نشده است. نتایج تحقیقات گذشته نشان داده است افرادی که از حیوانات خانگی مراقبت میکنند راحت تر میتوانند با مشکلات عاطفی شدید مثل داغدیدگی کنار آیند (چوبینه و همکاران^۲، ۲۰۰۷).

اکبری زردخانه و همکارانش (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که نگاه کردن به حیوانات و یا تصاویر آنها و یا حضور داشتن در کنار حیوانات، لمس کردن و تعامل داشتن با آنها، همه میتوانند تاثيرات خاصی بر روی سلامت روان داشته باشد و نگاه کردن به حیوانات میتواند تاثير مثبتی بر روی ادراکات و خلیات فرد داشته باشد. در صحنه های مصور نیز به نظر میرسد که وقتی حیوانات در این صحنه ها کنار انسان قرار میگیرند، انسانها شادتر و دوستانه تر هستند. همچنین مطالعه پژوهشهای پیشین نشان داده است که بین داشتن حیوان خانگی و نگرش مثبت به زندگی، رابطه ی مثبت وجود دارد (اکبری زردخانه، رستمی و ممقانیه^۳، ۲۰۱۱).

کروتکوف و هانا در سال ۲۰۰۴ نشان دادند، یکی از کارآمدترین و جامع‌ترین نظریه‌های مطرح شده در باب شخصیت، نظریه پنج عاملی کاستا و مک کری است. بر اساس این دیدگاه، شخصیت ساختاری دارای سلسله مراتبی با ۵ بعد اصلی در بالاترین مرتبه و قابل فرو کاهی به اجزا یا صفات رده پایین‌تر است. پنج عامل اصلی شخصیت شامل روان‌نژندگرای^۴، برون‌گرایی^۵، تجربه‌پذیری^۶، دلپذیر بود^۷ و وجدان‌گرایی^۸ هستند (کورتکوف و هانا^۹، ۲۰۰۴). لانسبری و همکارانش در سال ۲۰۱۷ نشان دادند، کیفیت زندگی و به

1. Christiansen, Sliter, & Frost
2. Choubineh et al.
3. Akbari Zardkhaneh, Rostami, & Mamaghanieh
4. Neuroticism
5. Extraversion
6. Openness
7. Agreeableness
8. Conscientiousness
9. Korotkov & Hannah

طور اخص کیفیت زندگی مرتبط با سلامتی، به زمینه‌های سلامت فیزیکی، روانشناختی و اجتماعی ارتباط دارد که تحت تأثیر تجربه‌ها، اعتقادات، انتظارات و ادراکات فرد است. کیفیت زندگی ادراک ذهنی فرد از میزان برآورده شدن اهداف، نیازها و آرزوهای خود است بنابراین کیفیت زندگی نوعی قضاوت شناختی در مورد شکاف بین واقعیت موجود فرد و موقعیت‌های زندگی ایده‌آل اوست که رفتار عاطفی مثبت یا منفی را در فرد برمی‌انگیزد (لونزبری، لاوند، گیسون و لوی، ۲۰۱۴). علاوه بر مطالب عنوان شده در طی دو دهه گذشته کیفیت زندگی^۲ که مفهومی چند بعدی است یکی از مهم‌ترین موضوعات تحقیقات بالینی بوده است. سازمان جهانی بهداشت آن را چنین تعریف می‌کند درک فرد از وضعیت زندگی اش با توجه به فرهنگ و نظام‌های ارزشی و ارتباط آن با اهداف، انتظارات، علایق، استانداردها و تجربیات زندگی»، این مفهوم تعریف وسیعی دارد که بر وضعیت سلامت جسمی، وضعیت روانی، استقلال، ارتباطات اجتماعی و عقاید شخصی فرد تأثیر گذار است (کادنا و همکاران^۳، ۲۰۰۳). پارسلو و همکاران در سال ۲۰۰۵ به این نتیجه رسیدند که صاحبان حیوانات خانگی نسبت به کسانی که فاقد این حیوانات هستند از ثبات هیجانی و برونگرایی بالاتری برخوردار هستند (پارسلو، جورم، کریستنسن، راجرز و جاکومب^۴، ۲۰۰۵). به نظر اکبری و همکارانش (۲۰۱۱) عوامل متعددی از قبیل عوامل قومی، نگرش‌های شخصی فرد نسبت به یک حیوان، میزان وابستگی شخص به آن حیوان، نژاد و نسل آن حیوان همگی از عواملی هستند که میتوانند بر روی میزان اثرگذاری روابط بین انسان و حیوان و در نهایت بر روی کیفیت زندگی انسان تأثیرگذار باشد (اکبری زردخانه و همکاران، ۲۰۱۱).

برگت و همکارانش در سال ۲۰۰۸ نشان دادند کار با حیوانات در مزرعه باعث افزایش خودکارآمدی و عزت نفس و نهایتاً افزایش کیفیت زندگی در افراد با زمینه‌های مختلف اختلالات روانی می‌شود (برگت، اکبرگ و براستاد^۵، ۲۰۰۸).

همچنین پژوهشی که توسط صاحب‌الزمانی و همکارانش در سال ۲۰۲۰ انجام شد، نشان داد که داشتن ارتباط با حیوانات در افراد سالمند مبتلا به اختلالات روانی مزمن باعث افزایش شادی، کاهش استرس‌های مزمن و افزایش کیفیت زندگی میشود (صاحب‌الزمانی، رضایی و مقدم^۶، ۲۰۲۰).

به نظر مرعشی و همکارانش در سال ۲۰۱۶، بزرگترین نبردی که انسان می‌تواند علیه شکست در زندگی خود انجام دهد تغییر دیدگاه‌های منفی و مبارزه با نا‌ملایمات زندگی است. همه‌ی انسان‌ها در طول زندگی خود با تجربه‌های آزار دهنده و دشواری‌ها و ناملایماتی روبرو هستند که او را دچار تشویش‌ها و سردرگمی‌هایی می‌کند. به جوهر هستی انسان زمانی توجه می‌شود که او با زندگی دست و پنجه نرم می‌کند و زندگی به او شادی نمی‌دهد، بلکه فرصت فهم معنا را می‌دهد. در حقیقت جستجوی انسان برای معنا اولین انگیزه‌ی او در زندگی است و البته این معنا

1. Lounsbury, Loveland, Gibson, & Levy

2. Quality of Life

3. Cadena et al.

4. Parslow, Jorm, Christensen, Rodgers, & Jacomb

5. Berget, Ekeberg, & Braastad

6. Sahebalzamani, Rezaei, & Moghadam

ممکن است بر اساس کیفیت زندگی و رضایت او از زندگی، باشد. کسانی که زندگی خود را معنادار می‌بینند و نگرش مثبتی نسبت به زندگی و اتفاقاتی که در اطراف آنها رخ می‌دهند، دارند، اعتقاد دارند که زندگی هدف مهمی دارد و قابل فهم است (مرعشی، محرابیان، مسلمان، ۲۰۱۶).

نتایج آمبروزی و همکارانش در سال ۲۰۱۹ نشان داد که وجود حیوانات خانگی در زندگی افراد باعث شکل‌گیری چندین مزیت اجتماعی در آنها خواهد شد از قبیل؛ پیشنهاد مصاحبت با افراد، کاهش تنهایی، فراهم آوردن احساس امنیت، خودمانی بودن، اطمینان خاطر و گرایش به سوی واقعیت، ایجاد این احساس در شخص که به او نیاز دارند که باعث بهبود روابط متقابل و نیز مکالمات شخصی با دیگران می‌شود (امبروسی، زائونتز، پراگین، سرچی و بونا، ۲۰۱۹).

بر اساس پژوهش مرادزاده و همکاران در سال ۲۰۱۴، بدون شک تفاوت‌های فردی در ویژگی‌های شخصیتی، در پاسخ فیزیولوژیک به فشار روانی و مسائل زندگی وجود دارد که ممکن است این تفاوت‌ها به آمادگی وراثتی و توانایی فرد در کنار یا فائق آمدن بر موقعیت‌های زیان‌بار مربوط شود و بر کیفیت و رضایت فرد از زندگی مؤثر است. اطلاعات علت‌شناسی هنوز تا رسیدن به نتیجه راه زیادی در پیش دارند. به طور کلی اعتقاد بر این است که ویژگی‌های شخصیتی متفاوت افراد در میزان رضایت یا نارضایتی افراد از زندگی و کیفیت آن مؤثر است (مرادزاده، سیادت، عابدی و موسوی، ۲۰۱۴).

نوردگرن و انگسترون در سال ۲۰۱۴ اعلام کردند، طی قرون پیشین شاهد تغییرات چشمگیری در مورد دیدگاه آدمی نسبت به زندگی بوده ایم، به گونه‌ای که تنها حفظ زندگی به شکل معمول، مطلوب شمرده نمی‌شود بلکه ارتقاء کیفیت زندگی در زمینه‌های متعدد تلاش اساسی جوامع تلقی می‌شود. اما این سخن به معنای برداشت مشابه افراد و فرهنگ‌های مختلف از کیفیت زندگی نیست، با وجود یک توافق مفهومی به‌طور کلی، در عین حال شاهد برداشت‌های مختلف افراد از کیفیت زندگی هستیم. بدین خاطر الگوهای متعددی از کیفیت زندگی مطرح شده‌اند که در عین همپوشی‌ها، تمایزاتی نیز دارند برخی الگوها بر سازه‌های شخصیتی به عنوان واسطه‌ها تکیه دارند، اما برخی دیگر بر کارآمدی اجتماعی افراد تأکید می‌کنند. پیش‌بینی می‌شود که حیوانات خانگی باعث ترغیب و ایجاد احساسات مثبت در شخص شده که این موضوع خود منجر به بالا رفتن قابلیت شخص در پذیرش استرس و افزایش کیفیت زندگی و نگرش سهل‌گیرانه تری نسبت به زندگی گردد (نوردگرن و انگسترون، ۲۰۱۴).

بنا بر آنچه گفته شد مطالعات پیشین، تفاوت‌های گوناگونی را در سلامت روان و ویژگی‌های شخصیتی افراد دارای انواع حیوانات خانگی نشان داده‌اند. از سوی دیگر این دسته از مطالعات بیشتر در کشورهای با فرهنگ‌های متفاوت با فرهنگ کشور ما انجام شده است. لذا با توجه به مطالب نظری ذکر شده درباره ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی و افزایش روز افزون استقبال مردم از به سرپرستی

1. Marashi, Mehrabiyan, & Mosalman
2. Ambrosi, Zaiontz, Peragine, Sarchi, & Bona
3. Moradzadeh, Siadat, Abedi, & Mousavi
4. Nordgren & Engström

گرفتن حیوانات خانگی، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا بین ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی در مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری مورد نظر مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان می‌باشند، روش نمونه‌گیری در دسترس و تعداد ۶۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم افزار Spss-۲۳ و آزمون آماری تحلیل واریانس چندمتغیری مانوا استفاده شد.

ابزارهای پژوهش

الف: پرسشنامه ۶ عاملی شخصیت HEXACO-PI-R: پرسشنامه ۶ عاملی شخصیت هیگزاکو که از مطالعات فرهنگ واژگان ساختار شخصیت در ۷ کشور جهان استخراج شده است. این پرسشنامه دارای ۲۴ مقیاس صفات و ۶ عامل شخصیتی است. (سازنده: اشتون و لی در سال ۲۰۰۰، تعداد سوالات: ۶۰ عدد و با خرده مقیاس‌های صداقت - تواضع، تهییج‌پذیری، برون‌گرایی، سازگار بودن، با وجدان بودن و گشودگی به تجربه و نمره گذاری به صورت تفکیک سوالات مستقیم/معکوس زیرمقیاس‌ها را دارد. روایی: سازه‌ای عاملی دارد - بومی و پایایی: آلفای کرانباخ دارد - بومی). یکی از تلاش‌های اساسی روان‌شناسان شخصیت در قرن بیستم، تلاش برای پایه‌گذاری مدل ساختاری بهینه‌ای برای صفات شخصیتی بود. در طی دو دهه‌ی اخیر توافقی نسبی حاصل شده که شخصیت می‌تواند در پنج بعد خلاصه شود که این به پنج عامل بزرگ معروف شد (اشتون، لی، مارکوس و دی‌وریس^۱، ۲۰۰۷). برون‌گرایی، سازگار بودن، با وجدان بودن، ثبات هیجانی، در مقابل روان‌نژندی، و خرد/پندار یا گشودگی به تجارب، تحقیقات حوزه شخصیت در طی دهه‌های گذشته به صورت وسیع از فرم‌های پنج بزرگ و مدل پنج عاملی استفاده کرده‌اند. برخلاف پذیرش گسترده‌ی مدل پنج عاملی به عنوان طبقه‌بندی بهینه‌ای از اختلاف صفات شخصیتی، برخی پژوهشگران توجه‌شان را به صفاتی از شخصیت معطوف داشته‌اند که خارج از قالب مدل پنج عاملی است. در سال‌های اخیر پژوهشگران با بررسی و تحلیل نتایج به دست آمده از خودگزارش‌دهی یا گزارش همسالان، به طور شگفت‌انگیز دریافته‌اند که نتایج به دست آمده با شش عامل سازگاری دارد. این نتایج از زبان‌هایی نظیر هلندی، زبان فرانسوی، زبان آلمانی، زبان مجارستانی، ایتالیایی، کره‌ای و لهستانی به دست آمدند. در این چاره‌سازی شش عاملی، پنج مورد از عامل‌ها به صورت گسترده با مدل پنج عاملی شباهت داشتند به جز این که جایگاه توافق‌پذیری و ثبات هیجانی در پنج عاملی عوض شد. به ویژه محتواهای مربوط به صبوری در مقابل بدخلقی به جای ثبات هیجانی به عنوان زیرمجموعه سازگار بودن تعریف شدند. به هر حال جذاب‌ترین شکل این راهکار، ظهور شش عاملی بود. اشتون و لی این

1. Ashton, Lee, Marcus, & De Vries

ابعاد شخصیت استخراج شده از مطالعات واژه‌ای را هگزاکو نامیدند که اختصاری است برای: صداقت-تواضع، تهییج‌پذیری، برون‌گرایی، سازگار بودن، با وجدان بودن و گشودگی به تجربه (اشتون و لی، ۲۰۰۷). با توافق عمومی روانشناسان بر سر پنج عامل بزرگ شخصیتی (به پرسشنامه نئو مراجعه نمایید) به نظر می‌رسید که پایان بحث سنجش صفات کلی شخصیتی نزدیک است، اما بررسی‌های بیشتر نشان داد که زبان عاملی مخمل در این زمینه است. مطالعات بین فرهنگی نشان داده است که ساختارهای بهتری نیز در این زمینه وجود دارد که مدل هگزاکو^۱ یا مدل شش عاملی شخصیت حاصل این مطالعات است که در واقع به بازآرایی دوباره صفات پنج‌گانه در قالب شش صفت شخصیتی پرداخته است.

ب: پرسشنامه کیفیت زندگی^۲: این پرسشنامه توسط ویر و شربون، برای بررسی کیفیت زندگی تهیه شده و شامل ۳۶ سؤال در دو حیطه جسمی و روانی می‌باشد که هشت خرده‌مقیاس مرتبط با سلامت را مورد سنجش قرار می‌دهد: عملکرد جسمانی، نقش جسمانی، درد بدنی، عملکرد اجتماعی، نقش هیجانی، سلامت عمومی، سرزندگی و سلامت روان. هر خرده‌مقیاس دارای ۲ تا ۱۰ سؤال می‌باشد. این آزمون از صفر تا صد نمره‌گذاری شده و نمره بالاتر نشان‌دهنده کیفیت زندگی بهتر است. خرده‌مقیاس کارکرد جسمانی: محتوای این خرده‌مقیاس شامل ۱۰ سوال است، که توانایی انجام فعالیت‌های زندگی مانند توجه کردن به نیازهای فردی، پیاده‌روی و نرمش را در بر می‌گیرد. خرده‌مقیاس نقش جسمانی: نقش محدودیت‌هایی که به سبب مشکلات جسمانی ایجاد می‌شود. محتوای این خرده‌مقیاس ۱۴ سوال است که به فعالیت‌های محدود کننده توانایی‌های جسمانی مربوط می‌شود. خرده‌مقیاس درد جسمانی: این خرده‌مقیاس دارای ۴ سوال است، که میزان احساس درد طی ۴ هفته گذشته و تداخل آن با فعالیت‌های روزمره فرد را ارزیابی می‌کند (ورجونور و شربورن^۳، ۱۹۹۲). خرده‌مقیاس سلامت عمومی: چهار سوال این خرده‌مقیاس سلامت عمومی را بر اساس ادراک فرد ارزیابی می‌کند. خرده‌مقیاس سرزندگی: این خرده‌مقیاس ۴ سوال دارد که محتوای آن در خصوص احساس چالاک‌کی، انرژی و خستگی است. خرده‌مقیاس کارکرد اجتماعی: این خرده‌مقیاس دارای ۲ سوال است که میزان تاثیر مشکلات جسمی و روانی را در انجام فعالیت‌های اجتماعی و ارتباط با خانواده، دوستان و سایر افراد جامعه مورد ارزیابی قرار می‌دهد. خرده‌مقیاس نقش هیجان: نقش محدودیت‌هایی که به سبب مشکلات هیجانی ایجاد می‌شود. این خرده‌مقیاس دارای ۳ سوال است که عوامل هیجانی تداخل‌کننده با کار و سایر فعالیت‌ها را ارزیابی می‌کند. خرده‌مقیاس سلامت روانی: این خرده‌مقیاس دارای ۵ سوال است که احساس افسردگی و اضطراب را می‌سنجد. این پرسشنامه روایی و اعتبار بالایی دارد. روایی و اعتبار پرسشنامه را برای اولین بار در ایران منتظری و همکاران بر روی ۴۱۶۳ نفر در رده سنی ۱۵ سال به بالا ارزیابی کردند، که بیشتر آنها متأهل بودند. ضریب پایایی در هشت بعد ۰/۷۷ تا ۰/۹۵ به غیر از سرزندگی که ۰/۶۵ بود. در مجموع یافته‌ها نشان داد که نسخه ایرانی این پرسشنامه، با روایی و اعتبار بالا برای اندازه‌گیری کیفیت زندگی در بین

1. HEXACO
2. The Short Form Health Survey
3. Ware Jr & Sherbourne

جمعیت عمومی ابزاری مناسب است. آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۰ بدست آمد که نشان‌دهنده این است که پرسشنامه از پایایی خوبی برخوردار است (منتظری، گشتاسبی و وحدانی‌نیا، ۲۰۰۶).

پ: نگرش به زندگی باتیستا^۲: در این پژوهش از مقیاس شاخص ارزشمندی (نگرش به زندگی) که بوسیله دباتس تجدید نظر شده است استفاده شد (دباتس^۲، ۱۹۹۰). این مقیاس شامل ۲۸ گویه و دو خرده مقیاس به نام‌های: ۱- چارچوب: ادراک فرد از ساختار و فلسفه زندگی کردن و همچنین رویکرد او برای استنباط معنا در زندگی. نمره‌گذاری این خرده مقیاس، مجموع نمرات مثبت زیرمقیاس چارچوب که هر فرد از سوال‌های ۲۸، ۱۶، ۲۵، ۷، ۱۱، ۲۳ و ۱ کسب می‌کند، می‌باشد. ۲- تکمیل: ادراک فرد از زندگی کردن براساس چارچوب انتخابی می‌باشد. نمره‌گذاری این خرده مقیاس، مجموع نمرات مثبت زیر مقیاس تکمیل که هر فرد از سوال‌های ۲۶، ۲، ۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۷ کسب می‌کند، می‌باشد. هر کدام از این خرده مقیاس‌ها دارای ۱۴ گویه می‌باشند که برای کنترل صداقت آزمودنی نیمی از عبارات به صورت مثبت و نیمی دیگر به صورت منفی بیان شده‌اند. در برابر هر سوال یک طیف سه گزینه‌ای شامل موافقم، نظری ندارم، مخالفم قرار دارد. پایایی مقیاس‌های این آزمون در مدت ۵ هفته بدین قرار است، برای زیرمقیاس چارچوب ۰/۸۰ و برای زیر مقیاس تکمیل ۰/۷۹، در چندین مطالعه نیز همسانی درونی حاصل از روش آلفای کرونباخ شاخص نگرش به زندگی بالا گزارش شده است (باتیستا و آلموند^۴، ۱۹۷۳). دباتس و همکاران با به کار گرفتن سه نمونه متفاوت مقادیر بالایی از ثبات درونی را در هر نمونه با آلفایی در دامنه‌ی ۰/۷۵ تا ۰/۸۶ برای زیر مقیاس چارچوب و آلفایی در دامنه‌ی ۸۴ تا ۰/۸۷ برای زیر مقیاس تکمیل اثبات کردند. برای بدست آوردن پایایی این مقیاس محققین ضریب آلفای کرونباخ را محاسبه کردند که ضریب آلفا ۰/۸۵ نشان‌دهنده‌ی پایایی مطلوب این پرسشنامه است (دباتس، ۱۹۹۰).

یافته‌ها

براساس یافته‌های جمعیت‌شناختی ۲۸ درصد (۱۷ نفر) افراد شرکت‌کننده در این پژوهش زن و ۷۲ درصد (۴۳ نفر) مرد بودند. همچنین ۳۲ درصد (۱۹ نفر) افراد شرکت‌کننده در این پژوهش کمتر از ۲۰ سال و ۴۷ درصد (۲۸ نفر) ۲۱ تا ۳۰ سال و ۲۲ درصد (۱۳ نفر) بیشتر از سی سال سن داشتند.

جدول ۱. یافته‌های جمعیت‌شناختی

ردیف	ابعاد	تعداد مشاهدات	میانگین	کمترین	بیشترین	انحراف معیار
۱	ویژگی‌های شخصیتی	۶۰	۱۶۵/۸۰	۹۸	۱۹۴	۱۷/۱۴
۲	کیفیت زندگی	۶۰	۹۷/۳۱	۷۵	۱۳۶	۱۲/۴۰
۳	نگرش به زندگی	۶۰	۵۷/۱۶۶	۴۲	۷۵	۷/۷۷

1. Montazeri, GOSHTASBI, & Vahdaninia
2. Life Regard Index Scale Batista
3. Debats
4. Battista & Almond

جدول ۲. فراوانی جنسیت

فراوانی جنسیت		فراوانی	
درصد			
۲۸٪	۱۷	زن	جنسیت
۷۲٪	۴۳	مرد	
۱۰۰٪	۶۰	کل	

جدول ۳. فراوانی به تفکیک سن

فراوانی به تفکیک سن		فراوانی	
درصد			
۳۱٪	۱۹	کمتر از ۲۰ سال	سن
۴۷٪	۲۸	۲۱ تا ۳۰ سال	
۲۲٪	۱۳	بیشتر از ۳۰ سال	
۱۰۰٪	۶۰	کل	

جدول ۴. نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف

توزیع	سطح معنی داری	Z	ابعاد	
نرمال	۰/۳۸۳	۰/۹۰۷	ویژگی‌های شخصیتی	ویژگی‌های شخصیتی
نرمال	۰/۳۹۱	۰/۹۰۱	صداقت و تواضع	
نرمال	۰/۲۲۳	۱/۰۴۷	هیجانی بودن	
نرمال	۰/۲۵۱	۱/۰۱۸	برون گرایی	
نرمال	۰/۶۸۵	۰/۷۳۲	توافق جویی	
نرمال	۰/۲۶۱	۱/۰۰۹	وجدانی بودن	
نرمال	۰/۱۷۲	۱/۱۰۷	گشودگی به تجربیات جدید	
نرمال	۰/۶۵۵	۰/۷۳۳	کیفیت زندگی	کیفیت زندگی
نرمال	۰/۳۴۱	۰/۹۴۱	عملکرد جسمانی	
نرمال	۰/۰۸۹	۱/۲۴۶	نقش جسمانی	
نرمال	۰/۵۴۱	۰/۷۹۶	درد بدنی	
نرمال	۰/۷۱۲	۰/۶۵۱	عملکرد اجتماعی	
نرمال	۰/۳۵۱	۰/۹۳۲	نقش هیجانی	
نرمال	۰/۱۵۶	۱/۱۳۰	سلامت عمومی	
نرمال	۰/۴۶۶	۰/۸۴۹	سرزندگی	سلامت روان
نرمال	۰/۳۵۸	۰/۹۲۶	سلامت روان	

نگرش به زندگی	۰/۸۱۹	۰/۵۱۴	نرمال
چارچوب	۰/۸۲۶	۰/۵۰۲	نرمال
تکمیل	۰/۶۱۳	۰/۸۴۷	نرمال

برای بررسی طبیعی بودن توزیع از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد. با توجه به نتایج جدول ۴ سطوح معناداری بدست آمده هریک از متغیرهای پژوهش که بزرگتر از ۰/۰۵ بود ($P > ۰/۰۵$)، داده‌های تمام متغیرها نرمال بوده است و لذا برای آزمون هریک از متغیرهای با توزیع نرمال از آزمون پارامتریک استفاده شد.

جدول ۵. نتایج آزمون لوین برای بررسی همگنی واریانس‌ها

متغیر	آماره لوین	درجه آزادی صورت (df۱)	درجه آزادی منخرج (df۲)	سطح معنی‌داری	نتایج آزمون
ویژگی‌های شخصیتی	۰/۷۶۸	۱	۵۸	۰/۳۸۳	واریانس‌ها همگن هستند
صداقت و تواضع	۴/۴۵۵	۱	۵۸	۰/۵۲	واریانس‌ها همگن هستند
هیجانی بودن	۱/۶۸۰	۱	۵۸	۰/۲۰۰	واریانس‌ها همگن هستند
برون‌گرایی	۱/۰۹۴	۱	۵۸	۰/۳۰۰	واریانس‌ها همگن هستند
توافق‌جویی	۰/۵۹۸	۱	۵۸	۰/۴۴۲	واریانس‌ها همگن هستند
وجدانی بودن	۰/۵۹۴	۱	۵۸	۰/۴۴۴	واریانس‌ها همگن هستند
گشودگی به تجربیات جدید	۲/۸۰۲	۱	۵۸	۰/۱۰۰	واریانس‌ها همگن هستند
کیفیت زندگی	۰/۶۳۲	۱	۵۸	۰/۴۳۰	واریانس‌ها همگن هستند
عملکرد جسمانی	۳/۱۱۰	۱	۵۸	۰/۰۸۳	واریانس‌ها همگن هستند
نقش جسمانی	۱/۶۶۹	۱	۵۸	۰/۲۰۲	واریانس‌ها همگن هستند
درد بدنی	۰/۳۲۳	۱	۵۸	۰/۵۷۲	واریانس‌ها همگن هستند
عملکرد اجتماعی	۰/۷۵۰	۱	۵۸	۰/۳۹۰	واریانس‌ها همگن هستند
نقش هیجانی	۰/۰۱۴	۱	۵۸	۰/۹۰۵	واریانس‌ها همگن هستند
سلامت عمومی	۳/۰۷۲	۱	۵۸	۰/۰۸۵	واریانس‌ها همگن هستند
سرزندگی	۰/۷۷۹	۱	۵۸	۰/۳۸۱	واریانس‌ها همگن هستند
سلامت روان	۲/۹۴۲	۱	۵۸	۰/۰۹۲	واریانس‌ها همگن هستند
نگرش زندگی	۰/۰۲۴	۱	۵۸	۰/۸۷۸	واریانس‌ها همگن هستند
چارچوب	۰/۸۹۷	۱	۵۸	۰/۳۴۶	واریانس‌ها همگن هستند
تکمیل	۰/۸۹۹	۱	۵۸	۰/۳۴۷	واریانس‌ها همگن هستند

ویژگی‌های شخصیتی

کیفیت زندگی

نگرش زندگی

برای بررسی هماسی واریانس‌ها از آزمون لوین استفاده شد. با توجه به جدول ۵ سطوح معناداری بدست آمده هر یک از متغیرهای پژوهش که بزرگتر از ۰/۰۵ بود ($P < ۰/۰۵$)، بنابراین توزیع داده‌ها تمام متغیرها نرمال بود.

جدول ۶. نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره ابعاد ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش زندگی در بین دو گروه

متغیر	میانگین مجذورات	آماره F	سطح معنی داری	مجذور اتا (η^2)
ویژگی‌های شخصیتی	۱۵۰۰/۰۰۰	۵/۴۹۳	۰/۰۲۳	۰/۰۸۷
صداقت و تواضع	۳۷/۹۶۷	۴/۹۶۷	۰/۰۳۰	۰/۰۸۰
هیجانی بودن	۵۰/۹۱۳	۵۰/۹۱۳	۰/۰۰۵	۰/۱۲۹
برون گرایی	۱/۷۳۲	۰/۲۶۱	۰/۶۱۱	۰/۰۰۵
توافق جویی	۱۹۳/۴۹۸	۱۰/۱۶۲	۰/۰۰۲	۰/۱۵۱
وجدانی بودن	۱۰۶/۹۸۳	۵/۵۹۸	۰/۰۲۱	۰/۰۸۹
گشودگی به تجربیات جدید	۱۵۰/۶۱۴	۱۴/۴۹۴	۰/۰۰۰	۰/۲۰۳
کیفیت زندگی	۴۹۵۰/۴۱۷	۶۹/۴۷۸	۰/۰۰۰	۰/۵۴۵
عملکرد جسمانی	۷۷/۹۰۵	۳۵/۸۱۸	۰/۰۰۰	۰/۳۸۶
نقش جسمانی	۳۰/۶۵۶	۶/۲۷۱	۰/۰۱۵	۰/۰۹۹
درد بدنی	۶/۹۰۷	۱۴/۳۵۶	۰/۰۰۰	۰/۲۰۱
عملکرد اجتماعی	۰/۵۹۰	۱/۰۸۱	۰/۳۰۳	۰/۰۱۹
نقش هیجانی	۱۴۷/۳۳۹	۱۴/۵۰۸	۰/۰۰۰	۰/۲۰۳
سلامت عمومی	۱۹/۸۸۸	۴/۵۲۲	۰/۰۳۸	۰/۰۷۳
سرزندگی	۱۰/۴۸۲	۳/۲۸۴	۰/۰۷۵	۰/۰۵۴
سلامت روان	۱۱/۵۶۱	۲/۶۰۶	۰/۱۱۲	۰/۰۴۴
نگرش زندگی	۱۹۹۵/۲۶۷	۷۳/۷۵۴	۰/۰۰۰	۰/۵۶۰
چارچوب	۲۸/۱۳۵	۶/۵۸۴	۰/۰۱۳	۰/۱۰۴
تکمیل	۲۸/۱۳۴	۶/۵۸۳	۰/۰۱۲	۰/۱۰۱

ویژگی‌های
شخصیتی

کیفیت زندگی

نگرش زندگی

بر اساس جدول ۶ نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره نشان داد که از میان مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی مولفه صداقت و تواضع، هیجانی بودن، توافق جویی، وجدانی بودن، گشودگی به تجربیات جدید و از میان مولفه‌های کیفیت زندگی نقش جسمانی، درد بدنی، نقش هیجانی، سلامت عمومی و از میان مولفه‌های نگرش زندگی مولفه‌ی چارچوب و تکمیل در بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این تحقیق مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، کیفیت زندگی و نگرش به زندگی در مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان بوده است. بر اساس یافته اول این پژوهش مشخص شد بین ویژگی‌های شخصیتی گروه‌ها در سطح معناداری تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.05$). که این یافته با نتایج خانجانی و آقائزادبوذری (خانجانی و آقائزادبوذری، ۲۰۱۷) و لانسبری و همکاران (لونزبری و همکاران، ۲۰۱۴) همسو می‌باشد. نتایج نشان داد که از بین ویژگی‌های شخصیت از نظر صداقت و تواضع، هیجانی بودن، توافق‌جویی، وجدانی بودن، گشودگی به تجربیات جدید بین مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان تفاوت معناداری وجود دارد و تنها در مقیاس برون‌گرایی بین مراجعین دارا و فاقد حیوان خانگی به کلینیک‌های دامپزشکی شهرستان گرگان تفاوت معناداری مشاهده نشده است. در تبیین یافته‌های پژوهش می‌توان چنین بیان کرد که باتوجه به تفاوت در صفت صداقت-فروتنی، افراد با حیوان خانگی دارای صداقت، بی‌طرفی، خلوص، فروتنی بیشتری نسبت به افراد فاقد حیوان خانگی هستند. همچنین تفاوت در تهییج‌پذیری را می‌توان اینگونه بیان نمود که افراد دارای حیوان خانگی اضطراب کمتری را تجربه می‌کنند و دارای اعتماد به نفس بیشتری می‌باشند. همچنین این افراد دارای ریسک‌پذیری و شجاعت بیشتری هستند. مقیاس باوجدان بودن نیز در افراد دارای حیوان خانگی بیشتر بوده که می‌توان دلیل آن را در نگرش مثبت به زندگی بیان نمود. عامل دیگری که بین دو گروه تفاوت وجود دارد شامل سازگاری و گشودگی می‌باشد که دلیل تفاوت در بین این دو گروه را می‌توان به میزان خوش‌طبعی، تحمل‌پذیر، دلپذیری و خلاقیت افراد دارای حیوان خانگی تفسیر نمود.

براساس یافته دیگر این پژوهش مشخص شد از لحاظ کیفیت زندگی بین گروه‌ها تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.05$)، که این یافته با نتایج پژوهش‌های کراسمان و همکاران (کراسمن و کازدین، ۲۰۱۵)، طاهری میرقائد و همکاران (میرقائد و همکاران، ۲۰۱۳)، کجباف و همکاران (کجباف، کشاورز، نوری، لالی و سلطانزاده، ۲۰۱۱) و هولتوم (هولتوم، ۲۰۱۸) و نظریان و همکاران (نظریان، رضایی، امور، سیدشهاب و حمیده، ۲۰۱۸) همسو می‌باشد. کیفیت زندگی به عنوان نشانه کیفیت مراقبت‌های بهداشتی و به عنوان بخشی از برنامه‌های کنترل بیماری محسوب می‌گردد و با بررسی آن در مدت کوتاه می‌توان به نتایج مؤثری دست یافت و به وسیله آن کیفیت خدمات درمانی و مراقبتی و هرگونه اقدامات مداخله‌ای و پیشگیرانه را ارزیابی نمود. در بین شاخص‌های کیفیت زندگی، عملکرد جسمانی، نقش جسمانی، درد بدنی، نقش هیجانی، سلامت عمومی در بین دو افراد دارای حیوان خانگی و فاقد حیوان خانگی تفاوت معناداری

1. Khanjani & Aghanejadboozari
2. Crossman & Kazdin
3. Mirghaed et al.
4. Kajbaf, Keshavarz, Nouri, Lali, & Soltanizadeh
5. Holttum
6. Nazarian, Rezaei, Armoon, Seyedshahab, & Hamideh

وجود دارد. نتایج یافته‌های تحقیق را می‌توان اینگونه بیان نمود که تفاوت‌های بیولوژیکی و روانی بین دو گروه می‌تواند تبیین کننده یافته حاضر باشد. همچنین می‌توان به شرایط زندگی در افراد دارای حیوان خانگی اشاره کرد. از جمله وضعیت اقتصادی، روانی و اجتماعی این افراد که سبب شده از کیفیت بالاتری برخوردار باشند. همچنین عامل دیگری که می‌تواند در کیفیت زندگی این افراد تاثیرگذار باشد می‌تواند به محل زندگی آنها اشاره نمود.

براساس یافته دیگر این پژوهش مشخص شد که بین نگرش زندگی در بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/05$)، که این یافته با نتایج تحقیقات انجام شده، اکبری زردخانه و همکاران (۲۰۱۱) و لانسبری و همکاران (۲۰۱۷)، همسو می‌باشد. وجود تفاوت در نگرش به زندگی میان افراد دارای حیوان خانگی و فاقد حیوان خانگی را می‌توان چنین تبیین کرد که این افراد حاضر هستند مسئولیت زندگی خود را به عهده بگیرند و دائم برای مسائل پیرامون خود دنبال مقصر نمی‌گردند. افراد دارای حیوان خانگی احتمالاً مثبت نگر هست که باعث می‌شود ذهن فرد با افکار سازنده درگیر شود و مسائل مطرح شده را به‌عنوان واقعیت بپذیرد. همچنین خوش بینی و تعمیم ندادن اتفاقات گذشته در بین افراد دارای حیوان خانگی را می‌توان عاملی برای نگرش مثبت به زندگی دانست. تفاوت در خرده مقیاس چارچوب را می‌توان اینگونه تبیین نمود که به دلیل، اعتقاد فرد به داشتن یک دیدگاه یا مفهوم در زندگی و انتخاب اهداف براساس این دیدگاه باشد. مواردی از قبیل میزان معناجویی در زندگی، وجود اهداف مهم، داشتن فلسفه و برنامه مشخص برای زندگی و دارا بودن درک درستی از زنده بودن را می‌توان دلایل تفاوت در دو گروه دانست.

به طور کلی به نظر میرسد داشتن حیوان خانگی با کم کردن احساس تنهایی، ایجاد عشق بی قید و شرط، ایجاد مسئولیت پذیری و اعتماد نفس و اثرگذاری ثابت شده بر روی سلامت جسمانی می‌تواند با متغیرهای سلامت روان رابطه داشته و جهت و اثر بخشی آن را می‌توان در پژوهش‌های دیگر به اثبات رساند. از جمله محدودیت‌های پژوهش می‌توان به عدم اجرای پژوهش‌های مشابه متناسب با ظرفیت‌های فرهنگی اجتماعی در کشورمان اشاره کرد که باعث عدم مقایسه نتایج این پژوهش با پژوهش‌های مشابه گردید. همچنین عوامل قومی، نگرش‌های مذهبی و فرهنگی بر روی نتایج پژوهش می‌تواند اثرگذار باشد. در پایان به نظر میرسد با توجه به افزایش روزافزون استقبال از به سرپرستی گرفتن حیوان خانگی در بین مردم و از آنجاییکه در بسیاری از کشورها از این ظرفیت مهم در ارتقای بهداشت و سلامت روان بسیار استفاده میشود، لزوم پرداختن به چنین پژوهش‌هایی در کشور ما بیش از پیش احساس میشود، هرچند در نظر گرفتن ظرفیت‌های فرهنگی، مذهبی، تاریخی و اجتماعی در چنین مطالعاتی بسیار اهمیت دارد. همچنین با توجه به رشد جمعیت سالمندان در کشور و نتایج مثبت حاصل شده از پژوهش‌های معتبر در کشورهای دیگر که نشان دهنده رابطه معنی دار بین کیفیت و رضایت از زندگی در سالمندان دارای حیوان خانگی است، پیشنهاد میشود، جامعه علمی و پژوهشی در حیطه روان شناسی، با نگاه دقیق و علمی خود به این ظرفیت در حوزه سلامت روان بپردازد.

منابع

- Akbari Zardkhaneh, S., Rostami, R., & Mamaghanieh, M. (2011). The relationship between type of pet owning and pet owner personality and mental health care. *Journal of Veterinary Research*, 66(3), 271-275.
- Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S., & Bona, F. (2019). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. *Psychogeriatrics*, 19(1), 55-64.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2007). Empirical, theoretical, and practical advantages of the HEXACO model of personality structure. *Personality and social psychology review*, 11(2), 150-166.
- Ashton, M. C., Lee, K., Marcus, B., & De Vries, R. E. (2007). German lexical personality factors: Relations with the HEXACO model. *European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology*, 21(1), 23-43.
- Battista, J., & Almond, R. (1973). The development of meaning in life. *Psychiatry*, 36(4), 409-427.
- Berget, B., Ekeberg, Ø., & Braastad, B. O. (2008). Animal-assisted therapy with farm animals for persons with psychiatric disorders: effects on self-efficacy, coping ability and quality of life, a randomized controlled trial. *Clinical practice and epidemiology in mental health*, 4(1), 1-7.
- Cadena, J., Vinaccia, S., Pérez, A., Rico, M. I., Hinojosa, R., & Anaya, J.-M. (2003). The impact of disease activity on the quality of life, mental health status, and family dysfunction in colombian patients with rheumatoid arthritis. *JCR: Journal of Clinical Rheumatology*, 9(3), 142-150.
- Choubineh, H., Rostami, R., Mohammadi, A., Bahonar, A. R., Shirani, D., Safdari, R., . . . Nosratabadi, M. (2007). A Study on Mental Health Status and Personality Traits of Pet Owners. *Journal of armaghan danesh*, 12(2).
- Christiansen, N., Sliter, M., & Frost, C. T. (2014). What employees dislike about their jobs: Relationship between personality-based fit and work satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 71, 25-29.
- Crossman, M. K., & Kazdin, A. E. (2015). Animal visitation programs in colleges and universities: An efficient model for reducing student stress. In *Handbook on animal-assisted therapy* (pp. 333-337): Elsevier.
- Debats, D. L. (1990). The life regard index: reliability and validity. *Psychological Reports*, 67(1), 27-34.
- Holtum, S. (2018). Pets, animal-assisted therapy and social inclusion. *Mental Health and Social Inclusion*, 18(3), 128-133.
- Kajbaf, M., Keshavarz, A., Nouri, A., Lali, M., & Soltanizadeh, M. (2011). A comparison of family performance and mental health status in pet keeping and non-pet keeping individuals in Isfahan in 2009. *Arak medical university Journal*, 13(4), 83-94.
- Khanjani, Z., & Aghanejadboozari, A. (2017). The role of personality traits, attachment styles and social skills in keeping different types of pets. Paper presented at the

- 11th Iranian Veterinary Students Congress, Babol, Islamic Azad University.
- Korotkov, D., & Hannah, T. E. (2004). The five-factor model of personality: Strengths and limitations in predicting health status, sick-role and illness behaviour. *Personality and Individual Differences*, 36(1), 187-199.
- Lounsbury, J. W., Loveland, J. M., Gibson, L. W., & Levy, J. J. (2014). Distinctive personality traits of quality management personnel. *The TQM Journal*, 26(5), 510-521.
- Marashi, S. A., Mehrabian, T., & Mosalman, M. (2016). The relationship of personality traits and spiritual intelligence with life satisfaction in an industrial company in Ilam, Iran. *Military Caring Sciences Journal*, 3(1), 48-55.
- Mirghaed Ali, T., Masoud, Y., Hossein, D., Alireza, B., Alireza, B., Amir, L., & Hamid, C. (2013). The Relationship Between Contact With Pets And Domestic Animals And Their Owners' Mental Health And Personality Trait. *Journal of Peyavard Salamat*, 7(1).
- Montazeri, A., GOSHTASBI, A., & Vahdaninia, M. (2006). The Short Form Health Survey (SF-36): translation and validation study of the Iranian version. *Payesh*, 5(1), 49-56.
- Moradzadeh, S., Siadat, A., Abedi, A., & Mousavi, S. (2014). The multiple relationship citizenship behavior with life satisfaction of personnel in Esfahan University. *Journal of Applied Sociology*, 24(3), 103-118.
- Nazarian, Z., Rezaei, O., Armoon, B., Seyedshahab, B., & Hamideh, M. (2018). The effect of pet therapy concurrent with common medication on positive, negative, cognitive and motor symptoms of schizophrenia: a randomized control trial. *Polish Psychological Bulletin*, 49(2).
- Nordgren, L., & Engström, G. (2014). Animal-assisted intervention in dementia: Effects on quality of life. *Clinical nursing research*, 23(1), 7-19.
- Parslow, R. A., Jorm, A. F., Christensen, H., Rodgers, B., & Jacomb, P. (2005). Pet ownership and health in older adults: Findings from a survey of 2,551 community-based Australians aged 60–64. *Gerontology*, 51(1), 40-47.
- Sahebalzamani, M., Rezaei, O., & Moghadam, L. F. (2020). Animal-assisted therapy on happiness and life quality of chronic psychiatric patients living in psychiatric residential care homes: A randomized controlled study. *BMC psychiatry*, 20(1), 1-9.
- Ware Jr, J. E., & Sherbourne, C. D. (1992). The MOS 36-item short-form health survey (SF-36): I. Conceptual framework and item selection. *Medical care*, 30(6), 473-483.

